

ІНФОРМАЦІЯ **про діяльність Чернівецької торгово-промислової палати** **за 2018 - I півріччя 2020 роки**

Два минулі та поточний роки виявилися динамічними, напруженими, наповненими неординарними подіями та факторами, які суттєво впливали на економічний розвиток, суспільно-політичні процеси у державі.

В цих непростих умовах діяльність палати була спрямована на підтримку підприємництва, лобювання його інтересів, консолідацію бізнесу регіону. Наполегливо працювала над питаннями поглиблення взаємодії з органами місцевої влади. Залучалася до розробки та виконання обласної програми соціального розвитку, обласної та міської програм підтримки малого і середнього підприємництва, брала участь в різних програмах реформування економіки області.

За вказаний період палата внесла внесок в розширення міжрегіонального співробітництва, розбудову бізнес-партнерства на регіональному, державному та міжнародному рівнях. Активно сприяла розвитку зовнішньоекономічній діяльності підприємств регіону, подоланню бар'єрів в експортно-імпортних операціях. Продовжувала надавати послуги в сфері сертифікації, експертизи, в інших важливих напрямках обслуговування бізнесу.

Сприяння розвитку підприємництва

Сьогодні торгово-промислова палата залишається найбільш важливою, дієвою, регіонально розгалуженою громадською організацією в Україні та з мережею партнерств за кордоном, яка створює умови для підвищення конкурентоспроможності бізнесу. В даний час дбати про перспективи розвитку це передусім шукати нові ринки збуту. У вирішенні цих проблем палата використовує наявну у нас базу даних та пропозицій. Окрім того залучаємо можливості Центру підтримки експорту при ТПП України, Ради експортерів та імпортерів при МЗС України, міністерства економіки України, представництва ТПП України за кордоном.

Надавалась допомога і у вирішенні конкретних проблем. Зокрема у 2019 році на прохання однієї з громад Хотинського району знайти ринки збуту фруктів палата організувала поїздку до Румунії, де провели низку зустрічей керівників громади з представниками різних торговельних мереж. Натомість наші виробники отримали цікаві пропозиції щодо спільного виробництва фруктових оцтів, іншої продукції переробної промисловості та десятків ідей розвитку свого бізнесу.

На прохання іншої групи фермерів-садоводів була організована цільова поїздка в Румунію з питань переробки та продажу плодоягідної продукції. Надана допомога в проведенні переговорів з 5-ма представниками торгівлі у містах Сучава, Бая Маре, Пятра Нямц, заводів по переробці плодів. Наші виробничники ознайомились з продукцією колег з Республіки Молдова (2019р.).

Ми підключились до вирішення проблеми ТОВ «Лілак» (*відомий в Україні та Європі виробник класичних та органічних соків*) у встановленні взаємовигідних партнерських зв'язків з іноземними виробниками якісної кришки «Metal Twist Off Caps RTO 38» та «Metal Twist Off Caps RTB 38» для упаковки власної продукції. За посередництва палати були налагоджені ділові контакти ТОВ «Лілак» з виробниками кришок з Німеччини, Чеської Республіки, Польщі, Угорщини та Болгарії.

Палата організувала зустріч наших окремих деревопереробників з представниками компанії «Timberline International (Pty) Ltd.» з Південно-Африканської Республіки, які прагнули встановити ділові зв'язки із виробниками пиломатеріалів (дошка, брус, заготовки, паркет, паркетна дошка, ламель, шпон, матеріал для складання і виробництва дерев'яних будинків), а також паливних пелет. Для чого представникам компанії організовані зустрічі з представниками окремих деревопереробних підприємств області.

У цьому році Чернівецька торгово-промислова палата у взаємодії із Спілкою підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України забезпечила інформування об'єднаних територіальних громад та низки підприємств агропромислового комплексу області про умови участі в програмі USAID «АГРО» - «Безпечність харчових продуктів», згідно яких підприємства учасники (*фермерські господарства, виробники м'ясомолочної продукції, кондитерських виробів тощо*) отримували можливість відшкодувати до 50% вартості розробки Системи (ISO 22000, FSSC, IFS та BRC), якщо пройдуть відповідну сертифікацію та отримають міжнародний сертифікат в представництві компанії AFNOR Groupe в Україні.

Палата представила інтереси буковинських підприємців під час проведення ділового сніданку членів Президії ТПП України з Віце прем'єр-міністеркою з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольгою Стефанишиною. В рамках заходу обговорювалась проблематика оновлення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з акцентом на отриманні конкретних пропозицій від української бізнес-спільноти щодо оновлення базового документу співробітництва з Європейським Союзом та формування консолідованої позиції української сторони на переговорах під час Саміту Україна-ЄС. У контексті підтримки місцевого бізнесу Чернівецька ТПП підтримала єдину позицію системи торгово-промислових палат України щодо забезпечення рівних умов для експорту горіхів та видачі відповідних дозволів на території областей, де вони вирощуються (*наразі такі дозволи надаються лише в двох областях України*).

За три роки палата допомогла 104 підприємствам та підприємцям в оформленні заявочних документів на торгові марки, авторські права, винаходи та їх поданні до Державного департаменту інтелектуальної власності України.

Не згорталась робота щодо підтримки бізнесу і підчас карантину. Зокрема, за перші 4 місяці суворого карантину фахівцями палати було видано понад триста сертифікатів походження на продукцію, яка експортувалась, для отримання преференцій в країні імпортера. Засвідчено майже тридцять документів комерційного характеру для реалізації зовнішньоекономічних контрактів. За цей же період 25 підприємств отримали 340 штрихкодів на свою продукцію. Надано понад сотню консультацій з питань отримання сертифікату щодо виникнення форс-мажорних обставин. При цьому у 40% таких звернень була надана конкретна допомога в оформленні необхідних документів для отримання відповідного сертифікату.

З метою фінансової підтримки малого бізнесу під час першої фази карантину, заявки на отримання сертифікату про форс мажорні обставини на предмет невиконання орендних умов торгово-промисловою палатою розглядались та видавались безкоштовно.

Надання послуг з питань сертифікації, експертизи та штрих кодування.

Одним з пріоритетних напрямків роботи є допомога підприємствам та підприємцям у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Згідно доручення Кабінету Міністрів палата видає сертифікати походження на товар, який експортується за кордон. За даними обласного статуправління протягом останнього року Буковина експортувала товари до 104 країн світу. Найвагомішими стали поставки до Румунії, Польщі, Німеччини, Греції, Італії, Великої Британії, Франції, Литви, Нідерландів, Білорусі, Туреччини, Молдови та США. Основними товарами для експорту були механічні та електричні машини, продукти рослинного походження, деревина і вироби з неї, текстильні матеріали та вироби, меблі, готові харчові продукти.

Наші працівники увійшли в реєстр експертів та видів експертизи Торгово-промислової палати України.

За цей час експертами палати оформлено та засвідчено 5048 різних форм сертифікатів походження товарів. З цієї кількості видано 2731 (54,1 %) сертифікатів преференційних форм, що надають можливість отримати преференції в країнах імпортерів продукції з України.

Досягненню результатів сприяло втілення в роботу програм он-лайн оформлення сертифікатів походження товарів.

ТПП України протягом останніх років намагається бути представленою в електронних засобах сервісних послуг і поставила перед собою стратегічне завдання щоб з 01 січня 2020 року усі сервісні послуги перевести в режим он-лайн. Тому в розвиток системи «Експерт ТПП України», яка вже декілька років успішно діє, зараз розроблена і реалізується базова платформа **Портал «Експертно-сервісна система» («Електронна ТПП»)**, яка є загальнонаціональним інформаційно-сервісним ресурсом з підтримки національного експорту торгово-промисловими палатами в Україні. За цей час видано 72 висновки з кодами товарів, більше 800 висновків із зазначенням вартості товарів, майна, автотранспорту, проведено 215 експертиз.

Стабільно експортують свою продукцію і відповідно отримують сертифікати походження товарів ТДВ "Трембіта", ПП "Артон", ТОВ "Техно-Плюс", ПрАТ "Мамалигівський гіпсовий завод", ПрАТ "Трикотажна фірма "Арніка", ТДВ СКБ "Електронмаш", Торговий дім "Розма", ТДВ "Чернівецький хімзавод", фермерське господарство "Гаука" та інші.

Торгово-промислова палата тісно взаємодіяла з державними органами України та інших країн з питань верифікації виданих сертифікатів походження товарів. За період після останніх зборів було проведено майже 104 верифікацій та підтверджений факт видачі сертифікату.

Палата уповноважена по регіону оформляти документи на отримання штрихових кодів на продукцію місцевих товаровиробників. Членська база регіонального центру Асоціації товарної нумерації України «ДжіЕс1Україна» налічує понад 200 підприємств та приватних підприємців краю, які протягом 2018-2019 років отримали понад 1520 штрихових кодів на свої товари.

Зовнішньоекономічна діяльність.

Зовнішньоекономічна діяльність палати спрямовувалась, насамперед, на сприяння малому та середньому бізнесу області у пошуках закордонних ділових партнерів, просуванні вітчизняних товарів на зарубіжні ринки, покращення в області інвестиційного клімату. Для цього використовувались різноманітні форми співпраці з зарубіжними партнерами.

Палата була ініціатором проведення щорічних трьохсторонніх форумів Україна-Румунія-Республіка Молдова. Започаткований нашою палатою він мав продовження у 2018 році у Сучаві (Румунія), де Україна була представлена великою делегацією чернівецьких бізнесменів та окремих представників ділових кіл Івано-Франківської та Волинської областей.

В 2019 році у м.Кишиневі був проведений черговий III тристоронній бізнес-форум «Україна-Румунія-Республіка Молдова», на якому наші учасники – члени палати ПАТ «Імпульс», ПП «Стар Макс», ТОВ «Стрільчук Транс» та ФОП М.Гулейчук довели до потенційних молдовських партнерів понад десять комерційних пропозицій від виробників Чернівецької області.

Палата приділяла увагу і розширенню двосторонніх контактів.

У квітні 2019 року в Ботошанах (Румунія) пройшов румунсько-український економічний форум. На якому представники палати провели презентацію власної продукції, відвідали Ботошанський бізнес-інкубатор. Президенти Чернівецької та Ботошанської торгово-промислових палат оновили Угоду про співробітництво.

У січні цього року делегація Чернівецької ТПП та місцевих підприємців взяла участь в роботі Міжнародного Бізнес Форуму "Молдова 2020 – формування майбутнього міжнародного ділового співробітництва", який відбувся в місті Кишинів (Республіка Молдова).

Захід був організований ТПП Республіки Молдова за підтримки Уряду РМ та Проекту Європейського Союзу Enterprise Europe Network (Європейська мережа підприємств).

В роботі форуму взяли участь представники малого і середнього бізнесу, керівники державних та громадських організацій, науково-дослідних інститутів, засобів масової інформації Республіки Молдова та 13 іноземних держав.

В рамках Форуму була організована насичена ділова програма, котра включала організацію прямих ділових переговорів між потенційними інвесторами, представниками

бізнесу. Делегація Чернівецької області відвідала також Національну виставку «Вироблено в Молдові».

У вересні 2018 року палата організувала поїздку групи підприємців області до м. Бая Маре (Румунія) для участі у чотирьохсторонньому румунсько-угорсько-українсько-молдовському економічному форумі. Була оновлена Угода про співпрацю між палатами.

У минулому році на запрошення румунської сторони, відповідно до отриманих повноважень від керівництва області, Чернівецька торгово-промислова палата представила регіон на зустрічі економічної місії ділових кіл землі Баварія (Німеччина) з представниками бізнес-середовища Сучавського та Ботошанського повітів Румунії.

У вересні 2020 р. палата взяла участь у роботі міжнародного круглого столу «Нові європейські парадигми співпраці та потенціал Єврорегіону «Верхній Прут», який був присвячений 20-ти річчю його утворення. Форум був організований з метою інтенсифікації українсько-молдовсько-румунського транскордонного співробітництва. Увагу учасників було акцентовано на необхідності реалізації в рамках Єврорегіону міжнародних бізнес кластерів, організації ділових поїздок підприємців для ознайомлення з передовим досвідом ведення бізнесу в сільському господарстві, тваринництві, садівництві тощо, а також створення Фонду Єврорегіону «Верхній Прут» за прикладом Фонду розвитку Карпатського Єврорегіону, який би фінансово сприяв реалізації визначених пріоритетів Єврорегіону та розвитку європейської кооперації підприємництва.

За сприянням Генерального консульства Румунії в Чернівцях палата організувала зустріч представників румунської групи компаній VIBE Properties (спеціалізується на інвестиційній діяльності в сфері будівництва та нерухомості на території Румунії, Угорщини та Сполучених Штатів Америки) з керівниками зацікавлених чернівецьких будівельних фірм, підприємств, з метою обговорення перспектив інвестування у житлове та комерційне будівництво в регіоні.

Проведено круглий стіл та міжнародний бізнес форум «Взаємна співпраця - шлях до розвитку польських та українських підприємств», де було презентовано польський та український потенціали для подальшої співпраці та спільного розвитку шляхом стимулювання євроінтеграційних процесів.

У вересні 2020 р. Чернівецька торгово-промислова палата спільно з Управлінням забезпечення реалізації повноважень у Чернівецькій області, що входить до складу Регіонального відділення Фонду державного майна України по Івано-Франківській, Чернівецькій та Тернопільській областях організувала для представників ділового середовища області онлайн-конференцію на тему: «Залучення потенційних інвесторів до приватизації та оренди об'єктів державної власності – питання та відповіді».

Протягом останніх 3 років в палаті відбулось декілька зустрічей з дипломатичним корпусом іноземних Посольств та торгово-економічних місій. Зокрема, з Надзвичайним та Повноважним Послом Аргентинської Республіки в Україні Альберто Хосе Алонсо, Консулом з економічних питань Генерального консульства Чеської Республіки у Львові Владіміром Кадлецем. Відбулася робоча зустріч із новопризначеним Генеральним консулом Румунії у Чернівцях Іріною-Лореданою Стенкулеску.

Чернівецька ТПП не тільки організувала поїздки делегацій палати за кордо, але й приймала представників палат, бізнесу у Чернівцях, зокрема у 2018 р. – делегацію представників двосторонніх палат Румунії та у 2019 р. – делегації ТПП Республіки Молдова та ТПП Марамуреш (Румунія).

Виставкова діяльність

За 2018-2020 роки організовано і проведено 22 виставко-ярмаркові заходи із загальною площею близько 20,5 тисяч кв. метрів. В них прийняло участь понад 250 експонентів, які представляли майже усі регіони України, а також іноземні учасники, зокрема з Румунії, Молдови, Білорусі.

Поряд з традиційними універсальними виставками-ярмарками «Буковинська весна. Насіння, саджанці, садовий інструмент», «Петрівський ярмарок», «Медовий та яблучний Спас», «Буковинська осінь. Сад-город», «Новорічний подарунок», спеціалізованою виставкою

«Букдерев», палата започаткувала виставку-ярмарок «Товари малого та середнього бізнесу» а також нову міжнародну багатогалузеву виставку-ярмарок «Виготовлено в Єврорегіоні «Верхній Прут». 44 представники малого і середнього бізнесу Чернівецької, Івано-Франківської та інших областей України, Ботошанського повіту Румунії, а також Єдинецького району Республіки Молдова. експонували широкий асортимент продукції харчової та легкої промисловості, предметів домашнього вжитку, будівельних матеріалів, органічних добрив, банківських послуг. З представниками румунських та молдовських регіональних торгово-промислових палат буковинські підприємці обговорили питання виходу на ринки згаданих двох країн.

Але найбільш яскравим заходом залишається «Петрівський ярмарок», співорганізатором якого є Чернівецька торгово-промислова палата.

Започатковано нову форму роботи – проведення цільових презентацій фірм. За останні роки в палаті власну продукцію та послуги презентували компанії «Брікстон Констракшн» (Румунія), ТОВ «Вікна-Стиль», фірма «Територія сходів» та інші.

В поточному році, у зв'язку із карантинними обмеженнями був проведений тільки один захід. Нажаль, місцева влада не надала дозвіл на проведення нами деяких ярмаркових заходів під час послаблення карантину. І це при постійній стихійній торгівлі з асфальту на вулицях міста.

Навчальна робота

Визначаючи форми проведення, тематику та програми навчальних заходів торгово-промислова палата турбувалась, насамперед, щоб отримані знання мали прикладний характер, допомагали суб'єктам господарювання у вирішенні нагальних проблем.

За три роки організовано та проведено 4 триденні семінари з питань здійснення закупівель за державні кошти. Пройшли навчання 92 слухачі з числа членів тендерних комітетів, уповноважених осіб, фахівців 48 підприємств, установ та організацій області. Для учасників семінару друкувалися збірники чинних нормативно-правових актів, які регламентують порядок проведення публічних закупівель.

Палата разом з представництвом британської компанії **QUAY AUDIT** в Україні організувала (2018р.) навчальний семінар для представників фірм, підприємств, компаній та фермерських господарств, які висловили бажання отримати сертифікати міжнародних стандартів якості (ISO, OHSAS, UNI та ін.). Продовженням цієї тематики став практичний семінар "Системи управління безпекою харчових продуктів (ISO 22000:2018). Принципи HACCP" для сфери громадського харчування.

З участю експертів Міжнародної Фінансової корпорації в Україні проведені тренінг на тему «Управління фінансами сільськогосподарських підприємств».

За ініціативи та підтримки Представництва ЄС в Україні для підприємців області проведений семінар «Участь у європейських торговельних форумах і виставках: можливості для українського бізнесу».

Спільно з обласним Сектором державної регуляторної служби палатою проведено круглий стіл «Мораторій на проведення перевірок бізнесу закінчився: чого очікувати бізнесу у 2019 році?».

Взявши до уваги звернення Національного агентства кваліфікації Чернівецька ТПП надіслала Агентству свою пропозицію щодо створення при палаті регіонального Кваліфікаційного центру із залученням відповідних ресурсів освітніх закладів, підприємств області та провідних фахівців у галузях народного господарства.

Нажаль карантин унеможливив проведення запланованих навчань та семінарів, було відмінено проведення деяких виставково-ярмаркових заходів у т.ч. «Петрівського ярмарку». Не отримано дозволу міської ради на проведення презентації продукції наших виробників меду. Довелось перенести на наступний рік заплановане палатою проведення IV – го тристороннього українсько-румунсько-молдовського форуму, а також виставки-ярмарку «Вироблено в Єврорегіоні «Верхній Прут».

Робота з членами палати

З метою включення Чернівецької торгово-промислової палати та її членів в ЄДИНУ сервісну систему в межах України, потрібно оновити та ввести в систему дані кожного члена нашої палати. У січні п.р. палата підготувала анкету з переліком актуальних даних для введення в систему, надіслала її членам ТПП, але відгукнулися лише 8 організацій.

Палата багато чого може запропонувати бізнесу, але усе впирається в бажання чи небажання представників бізнесу і у першу чергу членів палати. Електронний обмін інформацією – це сьогоднішня реальність. Нажаль понад 40 відсотків членів палати не бажають надавати свою електронну адресу палаті, що взагалі відкидає їх із інформаційного простору, зокрема системи ТПП. Можливості телефонного зв'язку, в тому числі факсимільного, значно обмежують взаємообмін інформацією. У підсумку лише 60 відсотків членів палати, які зв'язані з ТПП електронною поштою, оперативно інформуються про заходи, які плануються та запрошуються до участі в них. А це лише за 2 останніх роки, до трьох десятків міжнародних економічних форумів, конференцій, семінарів, виставкових заходів, ділових зустрічей з іноземними бізнес-делегаціями та інших вітчизняних заходів, спрямованих на розвиток ділового співробітництва, підтримку підприємництва. Тому, відсутність палати, відкидає нас на узбіччя процесу економічної інтеграції в європейський простір.

За період після останніх зборів суттєво погіршилась робота по прийому нових членів. Вперше кількість вибувших набагато більша кількості прийнятих.

Нажалі, кожний другий член палати не прислухався до закликів щодо своєчасної сплати річних членських внесків, висловлених виступаючими на звітно-виборчих загальних зборах палати у 2018 році. З одного боку палата є громадська організація яка живе за рахунок членських внесків, проте внески в бюджеті ТПП займають лише 0,01 відсотка і не є вирішальними, але показують як член палати відноситься до своєї організації. Палата функціонує ще за рахунок надання сервісних послуг, які ми надаємо також і не членам палати, в рамках існуючого законодавства. При цьому з вищезазначених заходів, лише навчання посадових осіб, спеціалістів та уповноважених осіб підприємств, установ та організацій області з питань проведення закупівель за державні кошти проводяться на платній основі. Решта заходів безкоштовні, що при їх проведенні ставить палату у збиткове становище. При цьому кожний організований захід дається працівникам палати з великими зусиллям і часто-густо не збирає необхідної цільової аудиторії. Це стосується абсолютно усіх сфер прикладення, будь то бізнес-зустріч з іноземними діловими партнерами, семінар-навчання, виставкові заходи чи інше. Іноді соромно перед іноземними колегами, представниками міжнародних організацій за необов'язковість членів палати, за те що на організований палатою семінар прибувають 10-15 із 50 запрошених, що на бізнес-переговорах окремі столи пустують із-за відсутності місцевих підприємців та керівників підприємств, що записались на участь в них.

Особливо скрутний період палата переживає зараз. У зв'язку із коронавірусом майже сто відсотків нашого фінансування надходить від виконання послуг управління сертифікації, експертизи та штрихкодуювання. Через відсутність коштів були закриті багато проектів, участь у різних програмах, але, головне, ми змушені були піти на скорочення працюючих.

Різке падіння доходів суттєво впливає на стратегію розвитку палати, особливо в утриманні спеціалістів для проведення ефективної оцінки проектів законодавчих та нормативних актів в інтересах бізнес-середовища, створення комунікаційної платформи для бізнесу та влади.

Проте, не зважаючи на існуючі труднощі, палата виконує свої функції, успішно реалізує намічені плани і в цілому залишається дієвою бізнес-платформою Буковини.